

XVI–XVII A. LIETUVOS TOTORIŲ MOTERŲ ĮVARDIJIMO BŪDAI

Jūratė Čirūnaitė

Vytauto Didžiojo universitetas, Daukanto g. 28, LT-3000 Kaunas, Lietuva

Lietuvos totorių vardynas dar tik pradėtas tyrinėti. Pirmasis šio darbo ėmėsi istorikas S. Kričinskis, monografijos „Lietuvos totoriai“¹ vieną skyrių paskyręs Lietuvos totorių asmenvardžiams, jų kilmei (Kričinskis, 1993). Visų Lietuvos totorių pavardes, kurių dauguma pasiekė mūsų laikus, savo knygoje „Herbarz rodzin tatarskich w Polsce“² paskelbė S. Dziadulewiczius (1986). Šio autoriaus knygoje yra išspausdintas ir J. Szynkiewicziaus rytietišku žodžių ir vardų žodynelis (Szynkiewicz, 1986). XVI a. Lietuvos totorių vardyno lituanizmus tyrė J. Čirūnaitė (Čirūnaitė 1999). Ji taip pat analizavo Lietuvos totorių pavardžių formavimąsi XV–XVII a. (Čirūnaitė, 2002b) ir totorių įvardijimą LDK kariuomenės dokumentuose (Čirūnaitė, 2003). Apie totorių vardus rašė A. B. Zakrzewskis (1992).

Pradėtas tirti ir LDK moterų vardynas. Lietuvių moterų įvardijimus trumpai pamini P. Skardžius (1998: 620–639), A. Salys (1983: 36–41; 1933: 1266–1270). Duomenų apie Vilniaus miesto moterų katalikių įvardijimą pateikta Z. Zinkevičiaus monografijoje (1977), lietuvių moterų vardynui skirtos V. Maciejauskienės (1980; 1999) bei M. Ramonienės (1985) publikacijos. XVI–XVII a. lietuvių moterų įvardijimai aprašyti V. Maciejauskienės monografijos skyriuje „Moterų įvardijimo raida“ (Maciejauskienė, 1991). Apie XVI–XVII a. bajorų luomo moterų vardyną yra rašiusi J. Čirūnaitė (1997a; 1997b; 1997c; 1997d; 1998; 2000; 2002a; 2002c; 2003).

Straipsnio medžiaga rinkta iš įvairiausių XVI–XVII a. dokumentų – kariuomenės ir padūmės sąrašų, revizijų, teismų bylų, administracinių aktų.

Moterų įvardijimai darbe skirstomi į asmenvardžius ir prievardžius (asmenvardžius paaiškinančius bendrinius žodžius), asmenvardžiai – į vardus ir šeimos asmenvardžius (iš šeimos narių antroponimų sudarytus moterų asmenvardžius).

Visi straipsnyje pateikiami įvardijimai yra metrikuoti. Po kiekvieno iš jų skliaustuose nurodomas šaltinio, iš kurio išrašytas įvardijimas, numeris³ ir puslapis.

¹ S. Kričinskio monografija „Tatarzy litewscy“ pirmą kartą buvo išleista Varšuvoje 1938 m.

² S. Dziadulewicziaus knyga pirmą kartą išėjo Vilniuje 1929 m.

³ Šaltinių sąrašas pateikiamas straipsnio pabaigoje.

Moterų įvardijimų yra 476 (XVI a. – 179, XVII a. – 297). Jie užrašyti 113 įvardijimo būdų (XVI a. – 28, XVII a. – 97). Vienam įvardijimo būdai tenka 4,2 įvardijimo (XVI a. – 6,4, XVII a. – 3,1). Be šių įvardijimų, yra vienas moters užrašymas, neturintis asmenvardžių: *Улановая вдова* (19,113) „ulono našlė“.

ĮVARDIJIMAS BE ŠEIMOS ASMENVARDŽIŲ

Be šeimos asmenvardžių užrašytos 24 moterys (5%). XVI a. užrašyta 18 moterų (10%), XVII a. – 6 moterys (2%).

1. Vardas. Dvidešimt trys užrašymai (XVI a. – 17, XVII a. – 6). Be prievardžių užrašytos 9 moterys, pvz., dat. sg. *Arazbiei* (12, 116); gen. sg. *Стахны* (2, 126), instr. sg. *Стахною* (2, 359); gen. sg. *Светохны* (2, 451); gen. sg. *Пацы* (14, 116), gen. sg. *Хавки* (14, 218); dat. sg. *Хади* (14, 272); instr. sg. *Хавою* (14, 417). Su našlystės prievardžiais užrašytos 6 moterys: *Васица вдова* (11, 119); *Вдова Рожжа* (11, 1357); acc. sg. *так же удову Чолпанку* (14, 198); *Мушка, wdowa* (12, 105); acc. sg. *Musińą, wdową* (12, 108); acc. sg. *Jehanna, wdową* (12, 121). Užrašytos trys kunigaikštytės ir viena kunigaikštienė: gen. sg. *кнежны Маси* (14, 43); gen. sg. *княжны Пацы* (14, 43); gen. sg. *кнежны Еганьны* (14, 43); *княгиня Шалка* (13, 51). Yra viena ulono žmona: instr. sg. *Стахною Влановою* (2, 358). Užrašyta viena murzos (totorių kunigaikščio) sūnaus žmona: *Marianna Murziczowa* (8, 105). Minima viena Vilniaus totorė: *Татарка вилен(ь)ская Стахна* (6, 119). Viena moteris užrašyta su dviem prievardžiais: *Айша панна татарка* (14, 219) „Aiša panelė totorė“. Vien vardu dažnai moteris užrašoma, kai greta minimas jos tėvas arba sutuoktinis (tokių atvejų yra 9).

2. Vardas + vardas. Vienas užrašymas (XVI a.). Moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Хадичы Яхи* (14, 117).

ĮVARDIJIMAS VIEN ŠEIMOS ASMENVARDŽIAIS

Vien šeimos asmenvardžiais užrašytos 98 moterys (20,6%). XVI a. užrašytos 27 moterys (15,1%), XVII a. – 71 moteris (23,9%).

Įvardijimas vienu šeimos asmenvardžiu. Įvardijimų vienu šeimos asmenvardžiu yra 38 (8%): XVI a. – 23 (12,8%), XVII a. – 15 (5,1%).

1. Priesagos *-овая/-евая* vadinys. Dvidešimt šeši užrašymai (XVI a. – 19, XVII a. – 7). Be prievardžių užrašytos keturios moterys: acc. sg. *Safianową* (12,83) „Safiano žmona“; acc. sg. *Jakubową* (12, 97); acc. sg. *Abrahimową* (12, 108); acc. sg. *Bobaszową* (12, 110). Vienuolika moterų užrašyta su našlystės prievardžiais: *Бомъшовая удова* (11, 112) „Bomšo našlė“; *Бердишовая удова* (11, 114); *Качькиновая удова* (11, 116); *Тазляковая удова* (11, 116); *Муратовая удова* (11, 117); *Идышовая удова* (11, 117); *Морьдасовая удова* (11, 117); *Легуньковская удова* (11, 119); *Ены-хановая удова* (11, 1364); *Chasieniowa, wdowa* (12, 116); acc. sg. *Mikołajową, wdową* (12, 108). Dvi moterys užrašytos su prievardžiu *жона* „žmona“: dat. sg. *жоне Легушовой* (4, 86); gen. sg. *жоны Легушовой* (4, 93). Yra du dukterų užrašymai: nom. pl. *Легушovy дочки* (11, 115); gen. sg. *дочки толмача н(а)шого татарского, небожчика Легушovy* (4, 92) „mūsų totorių

vertėjo, velionio Legušo dukters“. Viena moteris yra motina: *Матъка Олишъкова* (11, 110). Užrašytos trys kunigaikštienės: *Княгиня Тактамъшова* (11, 119); *княгиня Шахманъцеровая* (14, 8); gen. sg. *кнегини Гасановое* (14, 43). Yra dvi ulonų žmonos: gen. sg. *Ивашъковое влановое* (1, 90); *Achmeciowa Ulanowa* (12, 85). Nurodoma vienos moters tautybė: *Чехова татарка* (11, 1172).

2. Priesagos *-иня* vedinys. Keturi užrašymai (XVI a. – 2, XVII a. – 2). Viena moteris užrašyta be prievardžių: *Muchina* (8, 103). Yra dvi našlės: *Объдулина вдова* (11, 110); *Sielimszyna, wdowa* (12, 97). Viena moteris yra žmona: acc. sg. *żonę tego Malikbaszyną* (14, 1) „to Malikbašos žmoną“.

3. Priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Trys užrašymai (XVII a.). Dvi moterys užrašytos be prievardžių: *Haldukiewiczowa* (8, 105); *Józefowiczowa* (8, 105). Viena moteris yra našlė: acc. sg. *wdową Babikiewiczową* (12, 83) „Babiko sūnaus našlė“.

4. Priesagos *-овна/-евна* vedinys. Du užrašymai (XVI a.). Abi moterys užrašytos be prievardžių: acc. sg. *Легушовну* (4, 93) „Legušo dukterį“; gen. sg. *Соломановны* (13, 321).

5. *-sk-* tipo priesagos vedinys. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris yra caraitienė (chanaitienė) Puniškė: *carewiczowa Puńska* (12, 110). Užrašyta ir viena mulos žmona: *mollina Jasińska* (8, 105).

6. Vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas (XVII a.). Moteris yra našlė: *Szkierbicza wdowa* (12, 116) „Škierbos sūnaus našlė“.

Įvardijimas dviem šeimos asmenvardžiais. Įvardijimų dviem šeimos asmenvardžiais yra 57 (12%): XVI a. – 4 (2,2%), XVII a. – 53 (17,8%).

1. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Dvidešimt keturi užrašymai (XVII a.). Dvylika moterų užrašytos be prievardžių, pvz., *Bogdanowa Fursowiczowa* (12, 81) „Bogdano, Furso sūnaus, žmona“; *Alejowa Ajsiczowa* (12, 84); *Isupowa Achmeciowiczowa* (12, 94); *Asanowa Opazowiczowa* (12, 94); *Asanowa Alejewiczowa* (12, 82); *Machmeciowa Achmeciowiczowa* (12, 94); *Chasiejowa Burakiewiczowa* (8, 104). Yra dvi našlės: *Chasieniowa Bogdanowiczowa, wdowa* (12, 83); *Jusupowa Achmeciowiczowa, wdowa* (12, 127). Užrašytos 7 kunigaikštienės: *kniahini Aleksand[rowa] Achniewiczowa* (9, 79); *kniahini Samuelowa Szabanowiczowa* (9, 80); *kniahini Szabanowa Samuelowiczowa* (9, 83); *kniahini Uriaszowa Dawidowiczowa* (9, 84); *kniahini Obazowa Rudziewiczowa* (9,84); *kniahini Ibrachiniowa Szawniewiczowa* (9, 85); *kniahini Józefowa Sienkiewiczowa* (9,85). Viena moteris yra Trakų miestietė: gen. sg. *mieszczanki Trockiey Hrehorowey Bazarewiczowey* (14, 471). Nurodyta dviejų moterų tautybė: gen. sg. *tatarki Romanowey Muskiewiczowey* (14, 482); gen. sg. *tatarki Aleiowey Szamowiczowey* (14, 484).

2. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Penkiolika užrašymų (XVII a.). Penkios moterys užrašytos be prievardžių: *Heliaszowa Lowczycka* (12, 104) „Elijo Lovčickio žmona“; *Chasieniowa Michałowska* (8, 105); *Giryńska Sulejmanowa* (8, 106); *Abramowa Wietrzyńska* (8,106); *Józefowa Jałomińska* (8, 232). Užrašyta viena našlė: acc. sg. *Chalibekową [Kułakowską], wdową* (12, 83). Yra minimos 9 kunigaikštienės: *kniahini Aleksandrowa Okmińska* (9, 78); *kniahini Chasieniowa Szolkowska* (9, 79); *kniahini Aleksandrowa Smolska*

(9, 79); *kniahini Mucharemowa Bryżyńska* (9, 84); *kniahini Radzipowa Jezierska* (9, 84); *kniahini Aleks[androwa] Jezierska* (9, 84); *kniahini Szmojłowa Strazdowska* (9, 85); *kniahini Szmojłowa Sobolewska* (9, 85); *kniahini Janowa Sobolewska* (9, 85).

3. Du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Šeši užrašymai (XVII a.). Keturi moterys užrašytos be prievardžių: *Janowa Piskuniowa* (8, 106); *Mateuszowa Korkuciowa* (8, 231); *Mikolajowa Korkuciowa* (8, 231); *Andrzejowa Talmontowa* (8, 232). Yra viena našlė: *Adamowa Korsakowa, wdowa* (12, 129). Viena moteris yra mulos žmona: *Smailowa Mes[z]czerowa, mollina* (12, 86).

4. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Keturi užrašymai (XVI a. – 3, XVII a. – 1). Trys moterys užrašytos be prievardžių: *Szabanowa Mustaficzka* (12, 87) „Šabano, Mustafos sūnaus, žmona“; *Асановая Ивашковича* (11, 1361); gen. sg. *Мамътековое Габьлевича* (14, 61). Viena moteris yra totorių raštininko velionio Legušo, Chazbėjaus sūnaus, duktė: gen. sg. *дочки писара н(а)шого татарского, небожчика Легушовы Хазбеевича* (4, 86).

5. Priesagos *-иняя* vedinys + priesagos *-обая/-евая* vedinys. Trys užrašymai (XVII a.). Dvi moterys užrašytos be prievardžių: *Muchina Mustafowa* (8, 103) „Mucho Mustafos žmona“; dat. sg. *Minkowej Szachucinej* (12, 96). Viena moteris yra kunigaikštienė: *kniahini Mustafina Kalinowa* (9, 78).

6. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овна/-евна* vedinys. Vienas užrašymas (XVI a.). Moteris užrašyta su dviem prievardžiais: gen. sg. *кнегини Ахметевой Шагъзадемагметевны хоружанки Оименское* (14, 101) „kunigaikštienės Achmeto žmonos, Ašmenos vėliavininko Šagzademagmeto dukters“.

7. Priesagos *-иняя* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas (XVII a.). Nurodoma moters tautybė: dat. sg. *Tatarce Murtozinej Abdulicza* (12, 97) „totorei Murtozos, Abdulos sūnaus, žmonai“.

8. Priesagos *-иняя* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.). Moteris užrašyta su titulu: *kniahini Mustafina Ryzwanowiczowa* (9, 84) „kunigaikštienė Mustafos, Ryzvano sūnaus, žmona“.

9. Priesagos *-иняя* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.). Moteris užrašyta su titulu: *kniahini Mustafina Juszyńska* (9, 78) „kunigaikštienė Mustafos Jušinskio žmona“.

10. *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.). Moteris užrašyta be prievardžių: *Chalecka Józefowiczowa* (8, 106) „Chaleckio, Juzefo sūnaus, žmona“.

Įvardijimas trimis šeimos asmenvardžiais. Trimis šeimos asmenvardžiais užrašyti trys įvardijimai (0,6%). XVII a. – 3 (1%).

1. Du priesagos *-овая/-евая* vediniai + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.). Abi moterys užrašytos su titulais: *kniahini Bohdanowa Adamowa Rudnicka* (10, 104) „kunigaikštienė Bogdano Adomo Rudnickio žmona“; *kniahini Muszciowa Szabanowa Szczucka* (9, 79).

2. Du priesagos *-овая/-евая* vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.). Moteris yra našlė: *Alejowa Osmanowiczowa Korsakowa, wdowa* (12, 129) „Alėjaus Korsako, Osmanio sūnaus, našlė“.

MIŠRUS ĮVARDIJIMAS

Mišrių įvardijimu užrašytos 354 moterys (74,4%): XVI a. – 134 (74,9%), XVII a. – 220 moterų (74,1%).

Įvardijimas vardu ir vienu šeimos asmenvardžiu. Vardu ir vienu šeimos asmenvardžiu užrašytos 158 moterys (33,2%): XVI a. – 92 (51,4%), XVII a. – 66 (22,2%).

1. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys. 102 užrašymai (XVI a. – 79, XVII a. – 23). 75 moterys užrašytos be prievardžių, pvz., *Зофя Станиславовна* (7,27) „Zofija, Stanislavo duktė“, acc. sg. *Айшу Легушовну* (4, 93); instr. sg. *Березою Османовною* (5, 98); instr. sg. *Картлибою Курмановною* (5, 98); *Fatma Ischakówna* (12, 84); *Sara Asanówna* (12, 99); dat. sg. *Guli Asanównie* (12, 121); dat. sg. *Arazbiei Siejciewnie* (12, 128); dat. sg. *Chanie Salomonównie* (12, 129); *Umna Agiszówna* (12, 132); gen. sg. *Хадьчы Давлебехтевьны* (13, 322); instr. sg. *Нуришою Ибрагимовною* (13, 439); dat. sg. *Фатме Васковне* (13, 456); gen. sg. *Яхэтки Ахметевны* (13, 460); instr. sg. *Хавою Айдзюловною* (14, 429); dat. sg. *Айшы Шахманцьировне* (14, 212); acc. sg. *Рожу Емашовьну* (14, 180); instr. sg. *Рожою Чуруневною* (14, 110); instr. sg. *Фатмою Адначиковною* (14, 104); gen. sg. *Рабьбичи Нурсейтовны* (14, 95); instr. sg. *Шагутаю Байрашовною* (14, 82). Dvi moterys yra našlės: acc. sg. *Рахметку Васковну удову* (14, 198); *Channa Szakulówna, też wdowa* (12, 105). Užrašyta 14 kunigaikštienių: dat. sg. *кнегини Шалцэ Богдановне* (13, 51); gen. sg. *кнегини Шалжады Соломоновны* (13, 457); gen. sg. *кнегини Яси Ахметь Улановны* (14, 43); *кнегиня Фатма Адначиковна* (14, 105); gen. sg. *кнегини Мурухны Махметевны* (14, 112); dat. sg. *кнегни Софьи Ясковне* (14, 171); *кнегиня Еганна Богдановна* (14, 189); gen. sg. *кнегини Зегры Халилевны* (14, 222); dat. sg. *кнегини Ехуте Алдюковне* (14, 254); gen. sg. *кнегини Айши Курмановны* (14, 270); *кнегиня Богдана Петровна* (14, 274); dat. sg. *kniehini Rasi Szczerbownie* (14, 315); dat. sg. *kniehini Chadzi Asanownie* (14, 317); acc. sg. *kniehinią Iewą Kaszeydarowną* (14, 474). Nurodoma, jog viena moteris yra panelė: *панна Айша Абрагимовна* (14, 219). Viena moteris yra murzos (totorių kunigaikščio) duktė: gen. sg. *Мари Асановьны Мурзянки* (14, 327). Viena moteris yra ulono žmona: *Умна Чымбаловьна Уланова* (14, 467). Nurodoma keturių moterų tautybė (trys iš jų yra valdovo totorės): *татарка Кунка Итешовьна* (14, 221); *татарька господарская повету Городеньского Образьбея Муратсубовна* (14, 236) „Gardino pavieto valdovo totorė Orazbėja, Muratsubo duktė“; nom. pl. *татарки гдрьские повету Городеньского Большуша а Яхута Оразовны* (14, 250). Trys moterys turi po du prievardžius: gen. sg. *пани Пати Шагуневьны Уляновны* (14, 259); „ponios Pačios, Šaguno ulono dukters“; dat. sg. *кнегини Шагъзаде Магъметевне хоружанце* (14, 133) „kunigaikštienėi Šagzadei, Magmeto vėliavininko dukteriai“; dat. sg. *татарце гдрьской повьту Городенского кнегини Маси Легушовне* (14, 135) „Gardino pavieto valdovo totorei kunigaikštienėi Masei, Legušo dukteriai“. Viena moteris užrašyta su trimis prievardžiais: *Kniagini Regina Ułajówna Murzina Czymbajowna* (10, 104) „kunigaikštienė Regina, murzos žmona, ulono Čimbajaus duktė“.

Šiuo mergautiniu įvardijimo būdu dažnai užrašomos ištekęsios moterys. Tokių atvejų, kai šalia mergautinio moters įvardijimo užrašomas moters sutuoktinis,

yra 64. Pvz., moteris – instr. sg. *Шавкою Махметевною*, jos sutuoktinis – *Обрагимъ Яцъковичъ Осайтовича* (14, 74) „Abrahimas, Jackos sūnus, Osaito anūkas“. Vieną kartą šalia moters užrašomas jos tėvas: moteris – dat. sg. *Рахиме Ислямовне*, jos tėvas – gen. sg. *Исляма Абшаметевича* (14,3 17). Vieną kartą su moterimi įrašytas jos sūnus: moteris – gen. sg. *Кунорки Итешовны*, jos sūnus – *Ахматъ Михайлович* (14, 280). Viename įrašė šalia moters yra jos brolio įvardijimas: moteris – instr. sg. *Хавою Кулзимановною*, jos brolis – *Муско Кулзимановичъ* (14, 136).

2. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Dvidešimt užrašymų (XVI a. – 8, XVII a. – 12). Vienuolika moterų užrašytos be prievardžių, pvz., *Зофея Яхъновая* (7, 20) „Zofija, Jachno žmona“; *Chawa Odrachmanowa* (12, 84); *Ewa Melechowa* (8, 106); *Chasia Muratowa* (8, 105); *Fatma Razmusowa* (8, 104); *Alsza Razmusowa* (8, 104); gen. sg. *Пацы Казимеровой* (14, 117); gen. sg. *Панки Бойрашовой* (14, 327); gen. sg. *Хавы Хасеновой* (14, 327); gen. sg. *Мілкі Булатowej* (14, 343). Šešių įvardijimų vardams būdinga postpozicija, pvz., *Касымовая Яся* (11, 1370). Užrašyta viena kunigaikštienė: *kniahini Ejsza Szatowa* (9, 77). Yra vienas ulono žmonos įrašas: dat. sg. *Jasi Machmeciowej Ulanowej* (12, 97). Užrašytos 5 dukterys, pvz., acc. sg. *дочку Легушову стариую Айшу* (4, 86) „vyriausiąją Legušo dukterį Aišą“; dat. sg. *третей дочъце Абрагимовой Хавце* (14, 211) „Chavkai, trečiajai Abrahimo dukteriai“; dat. pl. *двум дочкам Шахманцыровым Айши и Паму* (14, 211) „dviejm Šachmanciro dukterims – Aišai ir Patei“. Du moterų užrašymai turi po du prievardžius: *kniahini Ewa Ulanówna Janowa Carewiczowa* (10, 105) „kunigaikštienė Ieva, ulono duktė, Jano žmona, caraitienė (chanaitienė)“; *Kniahini Chadzia Murzianka Achmeciowa Ulanowa* (10, 104) „kunigaikštienė Chadzia, murzos (totorių kunigaikščio) duktė, ulono Achmeto žmona“.

3. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Šešiolika užrašymų (XVII a.). Devynios moterys užrašytos be prievardžių: *Chasia Dzieszerowiczowa* (8, 103) „Chasia, Dziešero sūnaus žmona“; *Ajsza Szczęsnowiczowa* (8, 104); *Fatma Kozakiewiczowa* (8, 105); *Alsza Azielewiczowa* (8, 105); *Marianna Abramowiczowa* (8, 105); *Chawa Abramowiczowa* (8, 105); *Zosia Mustaficzowa* (8, 105); *Regina Szadmancewiczowa* (8, 106); *Marianna Szulkiewiczowa* (8, 106). Užrašytos 7 kunigaikštienės, pvz., *kniahini Zela Aziulewiczowa* (9, 77); *kniahini Marianna Józefowiczowa* (9, 79); [*kniahini*] *Regina Azielewiczowa* (9, 82); *kniahini Chasia Salamonowiczowa* (9, 83); *kniahini Ziela Paszkiewiczowa* (9, 84).

4. Vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Devyni užrašymai (XVII a.). Septynios moterys užrašytos be prievardžių: *Fatma Bazarowska* (14, 382) „Fatma, Bazarovskio žmona“; *Ajsza Niepilewska* (9, 80); *Fatma Jabłońska* (8, 104); *Ajsza Murliška* (8, 105); *Katarzyna Jasińska* (8, 106); *Zofija Talkowska* (8, 233); *Chawa Talkowska* (8, 233). Užrašytos dvi kunigaikštienės: *kniahini Ajsza Wilczyńska* (9, 83); *Kniahini Ewa Zabłocka* (10, 105).

5. Vardas + priesagos *-иная* vedinys. Keturi užrašymai (XVI a. – 3, XVII a. – 1). Dvi moterys užrašytos be prievardžių: *Chawa Furszyna* (8, 106) „Chawa, Furšo žmona“; dat. sg. *Невбигаре Мустафинне* (14, 243). Užrašyta viena kunigaikštienė: *кн(я)г(и)ня Шедя Кгорочнина* (8, 86). Viena moteris yra Jachjos žmona: *Невбигар жона Яхина* (14, 122).

6. Vardas + priesagos *-анка* vedinys. Trys užrašymai (XVI a. – 1, XVII a. – 2). Visos moterys užrašytos be prievardžių: gen. sg. *Раси Муртозянки* (14, 481) „Rasios, Murtozos dukters“; dat. sg. *Фатме Дубровъщанце* (14, 471); gen. sg. *Хадычы Муртузянки* (13, 321).

7. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo. Trys užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Fatmy Tomaszewiczowny* (14, 490) „Fatmos, Tomo sūnaus dukters“. Yra viena kunigaikštienė: dat. sg. *kniehinie Chamere Romanowiczownę* (14, 459). Viena moteris – ponia: dat. sg. *pani Chawie Ibramowiczownie* (14, 454).

8. Vardas + vyriško vardo galūnės vedinys. Vienas užrašymas (XVI a.). Moteris užrašyta be prievardžių: instr. sg. *Хабиную Дчовтомирною* (14, 82) „Chabina, Džovtomirno dukterimi (?)“. Šalia įrašytas moters sutuoktinis: *Базор Ахметевичь* (14, 82).

Įvardijimas vardu ir dviem šeimos asmenvardžiais. Vardu ir dviem šeimos asmenvardžiais užrašytos 76 moterys (16%): XVI a. – 18 (10,1%), XVII a. – 58 (19,5%).

1. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vieniūlika užrašymų (XVII a.). Trys moterys užrašytos be prievardžių: instr. sg. *Хадею Абрамовною Барановъскою* (14, 333) „Chade, Abramo dukterimi, Baranovskio žmona“; gen. sg. *Евы Адамовъны Юшьинъской* (14, 465); dat. sg. *Гашиы Ахматовне Шолковской* (14, 400). Paskutinė moteris užrašyta su sutuoktiniu: dat. sg. *Хасеню Шольковскому* (14, 400). Iš šio įvardijimo matyti, jog *-sk-* tipo asmenvardis moters įvardijime atsiradęs iš jos sutuoktinio įvardijimo. Užrašytos 4 kunigaikštienės: dat. sg. *кнегини Айшы Муртозовне Муравской* (14, 326); dat. sg. *кнегини Фатмы Абрамовны Тарасовской* (14, 336); acc. sg. *kniechinią Maryią Oleiewne Ponizowską* (14, 383); gen. sg. *kniehini Ayszy Achmatowny Szolkowskiey* (14, 401). Dvi moterys yra ponios: dat. sg. *пани Изели Милашовне Барановской* (14, 441); dat. sg. *ей млсти паней Зелихы Милашовне Барановской* (14, 436). Tai, kad *-sk-* tipo asmenvardis į moters įvardijimą įtrauktas iš jos sutuoktinio įvardijimo, liudija paskutiniosios moters sutuoktinio įvardijimas: dat. sg. *Давидови Барановскому Тухану* (14, 436). Dvi moterys turi po du prievardžius: dat. sg. *паней Зели Милишевне Барановъской хоружинной татарской* (14, 469) „poniai Zelei, Milošo dukteriai, totorių vėliavininko Baranovskio žmonai“; *Tatarka Umna Agiszówna, przeszła carewiczowa Ostryńska* (12, 133) „totorė Umna, Agišo duktė, buvusi caraitienė (chanaitienė) Ostryniškė“.

2. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Dešimt užrašymų (XVI a. – 7, XVII a. – 3). Trys moterys užrašytos be prievardžių: gen. sg. *Богданы Оразовны Османовое* (14, 87) „Bogdanos, Orazo dukters, Osmano žmonos“; *Хова Кулзимановна Олевая* (14, 136); *Зеля Куминовна Сидзудова* (14, 469). Paskutiniosios moters sutuoktinio įvardijimas *Ахмец Мустофа Сидзудь* (14, 469) rodo, jog moters asmenvardis su priesaga *-овая/-евая* gali būti sudarytas iš jos vyro trečiojo asmenvardžio. Užrašytos 4 kunigaikštienės: gen. sg. *кнегини Шауты Земировны Алкечовое* (13, 457); dat. sg. *кнегини Зени Мансыровне Лихачовой* (14, 106); gen. sg. *кнегини Раси Диневъны Шамовой* (14, 356); dat. sg. *кнегини Халимце Мухаремовне Сафаровой* (14, 377). Trijų moterų nu-

rodyta tautybė, jos yra valdovo totorės: *татарка гдрьская повету Троцкого, на име Фатъма Тарыбердеевна Мухаремовая* (14, 194); *Богдана Оразовна Османовая, татарка гдрьская повету Городенского* (14, 98); *татарка гдрьская повету Городеньского Рагметя Османовна Абрагимовая* (14, 141).

3. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Dešimt užrašymų (XVII a.). Šešiuose įvardijimuose priesagos *-овая/-евая* vedinys užrašytas interpoziciškai, pvz., instr. sg. *Айшею Ахъметевою Шолковскою* (14, 451) „Aiša, Achmeto Šolkovskio žmona“. Keturiems įvardijimams būdinga *-sk-* tipo asmenvardžio interpozicija, pvz., *Hasia Niekraszewska Mortuzowa* (8, 232). Be prievardžių užrašytos dvi moterys. Trys moterys yra kunigaikštienės: *kniahini Regina Kryczewska Czerniakowa* (9, 80); *kniahini Jadwiga Kazimierzowa Juszyńska* (9, 80); *kniahini Chasia Mucharetnowa Kulakowska* (9, 80). Penkios moterys užrašytos su dviem prievardžiais: *kniehini Fatma Bohdanowa Ulanowa Korycka* (10, 104) „kunigaikštienė Fatma, ulono Bogdano Korickio žmona“; *kniehini Anna Ulanówna Janowa Rudnicka* (10, 104) „Kunigaikštienė Ana, ulono duktė, Jano Rudnickio žmona“; *kniehini Fatma Rudnicka Samuelowa Murzina* (10, 104); „kunigaikštienė Fatma, murzos Samuelio Rudnickio žmona“; *kniehini Marianna Murzianka Danielowa Talkowska* (10, 105) „kunigaikštienė Mariana, murzos duktė, Danielio Talkovskio žmona“; *kniehini Anna Zabłocka Matwiejowa Carewiczowa* (10, 105) „kunigaikštienė caraitienė (chanaitienė) Ana, Motiejaus Zablockio žmona“.

4. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Septyni užrašymai (XVI a. – 6, XVII a. – 1). Visos moterys užrašytos be prievardžių, pvz., dat. sg. *Umnie Agiszównie Malikbaszycy* (12, 132) „Umnai, Agišo, Malikbašos sūnaus, dukteriai“; instr. sg. *Белухою Довлеттеровною Балдышевича* (14, 82); gen. sg. *Желухи Обрахмановны Инъдиневича* (14, 116); gen. sg. *Фатъмы Магметевъны Кадъшевича* (14, 118); instr. sg. *Хавкою Абрагимовною Юхлювича* (14, 210); *Айша Шахманцъировна Абрагимовича* (14, 211).

5. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Šeši užrašymai (XVII a.). Trys moterys užrašytos be prievardžių: dat. sg. *Chalimie Mucharetownie Szatowiczowey* (14, 376) „Chalimai, Mucharemo dukteriai, Šamo sūnaus žmonai“; instr. sg. *Хадзею Янушовною Шагуневичевою* (14, 400); *Рася Сулеймановна Тяневичова* (14, 411). Dviejų pasakutinių moterų užrašyti ir sutuoktiniai: *Абубекер Шагуневич* (14, 400); *Самуел Адамович Тяневичъ* (14, 411). Vienos moters trečiasis asmenvardis instr. sg. *Шагуневичевою* sudarytas iš jos sutuoktinio antrojo asmenvardžio – tėvavardžio, ji yra Šaguno marti. Kitos moters trečiasis asmenvardis *Тяневичова* sudarytas iš jos sutuoktinio trečiojo asmenvardžio – jo tėvo tėvavardžio, ši moteris yra Tenio sūnaus Adomo marti. Dvi moterys yra užrašytos su titulu – jos yra kunigaikštienės: *kniehini Szanka Bohdanowna Szunielewiczowa* (14, 395); dat. sg. *kniehini Sary Obdulownie Szatowiczowey* (14, 457). Viena moteris užrašyta su dviem prievardžiais: dat. sg. *татаръце его кор. млсти кнегини Ханше Сюлеймановне Шахманцеровичовой* (14, 314) „jo karališkosios malonybės totorei kunigaikštienei Hanai, Suleimano dukteriai, Šachmancero sūnaus žmonai“.

6. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Penki užrašymai (XVII a.). Trys moterys užrašytos be prievardžių.

džių: *Фатма Кашейдаровичовна Езерская* (14, 448) „Fatma, Kašaidaro sūnaus duktė, Jezerskio žmona“; instr. sg. *Марьянною Душелевичовною Кульбицкою* (14, 476); dat. sg. *Хурамъшы Романовичовне Барановской* (14, 459). Visos trys išvardytos moterys minimos kartu su savo sutuoktiniais. Tai *Алекъсандеръ Езерски* (14, 448), *Адам Шахмащерович Барановский* (14, 459), instr. sg. *Урыяшом Кульбицким* (14, 476). Kaip matome, moterų *-sk-* tipo priesagos vediniai yra sudaryti iš jų sutuoktinių asmenvardžių. Užrašyta viena kunigaikštienė: *кнегини Хавы Янькевичовъна Понизовска* (14, 383). Šalia minimas jos sutuoktinis: *Абраимъ Асанович Понизовъски* (14, 383). Iš sutuoktinio trečiojo asmenvardžio sudarytas moters *-sk-* tipo asmenvardis. Minima viena ponia: *пани Фатма Кашейдаровичовъна Езерская* (14, 439).

7. Vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Keturi užrašymai (XVII a.). Trys moterys yra kunigaikštienės: dat. sg. *кнегини Хомией Барановской Азелевичовой* (14, 409) „kunigaikštienėi Chomšai, Baranovskio, Azelio sūnaus, žmonai“; dat. sg. *Кнегини Чурсзей Барановскіеу Азиулевичовей* (14, 410); *Кнегини Чова Хелишевич[з]ова Рудницка* (10, 104). Viena moteris yra ponia: *пани [...] Марія Барановска Касзейдаровичова* (14, 474).

8. Vardas + du *-sk-* tipo priesagos vediniai. Keturi užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: *Полонія Окмиńska Милуńska* (8, 232). Dvi moterys yra kunigaikštienės: acc. sg. *кнегиню Айшу Смойлевску Вроблевскую* (14, 406); *кнегиня Ева Кричевска Юшиньска* (14, 419). Su moterimis užrašyti jų artimi giminaičiai – brolis instr. sg. *Абъдулою Смойлевичом Вроблевским* (14, 406) ir sutuoktinis *Хазбей Юшински Давидович* (14, 419). Kaip matome, *-sk-* tipo priesagos vediniai moterų įvardijime gali būti sudaryti tiek iš tėvo, tiek iš sutuoktinio asmenvardžių. Viena moteris yra ponia: dat. sg. *пани Фатме Рейзевскіеу Барановскіеу* (14, 355). Šios moters antrasis *-sk-* tipo asmenvardis sudarytas iš jos sutuoktinio dat. sg. *пани Мустафие Барановскіеу* (14, 355) asmenvardžio.

9. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Trys užrašymai (XVI a. – 1, XVII a. – 2). Dvi moterys užrašytos be prievardžių: *Фатма Давидова Романовичова* (8, 230); dat. sg. *Богдане Миколаевой Давлет Бахтыевичовой* (14, 265) „Bogdanai, Mikalojaus, Davlet Bachtyjaus sūnaus, žmonai“. Šalia įrašytas moters sutuoktinis: *Миколай Давлет Бахтыевичъ* (14, 265). Viena moteris yra kunigaikštienė: *княгини Часия Давтова Елишевичова* (9, 79).

10. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Trys užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Райны Селимовичовны Азиулевичовей* (14, 503) „Rainos, Selimo sūnaus dukters, Aziulio sūnaus žmonos“. Greta užrašytas moters sutuoktinis: gen. sg. *татарына Чусіеына Азиулевича* (14, 503). Viena moteris yra kunigaikštienė: gen. sg. *кнегини Марусы Азиулевичовнеы Сиулкiewiczовей* (14, 414). Šalia minimas jos sutuoktinis: dat. sg. *Часіениови Сиулкiewiczови* (14, 414). Viena moteris yra ponia: acc. sg. *паниą Аіше Азиулевичовне быwszą Карачевичовą* (14, 370).

11. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos vedinys. Du užrašymai (XVI a.) Abi moterys užrašytos su dviem prievardžiais: acc. sg. *татарку гдръскую*

княгиню Януху Адамовъну Мустапиную (14, 167) „valdovo totorę kunigaikštienę Janučą, Adomo dukterį, Mustafos žmoną“; татар господарскихъ повету Новгородского Мортужиное кнегини Фатмы Касьмовъны [...] (14, 43).

12. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Chaliny Achmeciówny Siunciukowiczówny* (12, 125) „Halinos, Achmeto, Siunčiuko sūnaus, dukters“. Viena moteris yra kunigaikštienė: gen. sg. *kniahini Sary Iusuphowny Adamowiczowny* (14, 386).

13. Vardas + priesagos *-анка* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris yra kunigaikštienė: *кнегини Фатма Муртозянка Ильяшевичова* (14, 347) „kunigaikštienė Fatma, Murtozos duktė, Iļjos sūnaus žmona“. Greta minimas moters sutuoktinis: княз Залембек Ильяшевич (14, 347). Viena moteris yra ponis: dat. sg. *pani Fatmie Dubrowszczance Kalinkiewiczowej* (14, 471). Minimas ir šios moters sutuoktinis: dat. sg. *panu Radlinskiemu Kalinkiewiczowi* (14, 471). Iš jo įvardijimo antrojo asmenvardžio sudarytas žmonos įvardijimo trečiasis asmenvardis.

14. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Fatmy Sulkiewiczowny Bulatowey* (14, 342) „Fatmos, Sulkaus sūnaus dukters, Bulato žmonos“. Minimas ir moters sutuoktinis: *Chusien Bulatt murza* (14, 342). Kita moteris yra kunigaikštienė: gen. sg. *kniehini Zieli Aziulewiczowny Kaszeydarowey* (14, 474).

15. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas (XVI a.). Moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Хавы Алеёвое Михайловича* (14, 243) „Chavos, Alejaus, Michailo sūnaus, žmona“.

16. Vardas + priesagos *-иния* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas (XVI a.). Moteris užrašyta be prievardžių: dat. sg. *Невбегари Мустафинне Мускевича* (14, 137) „Nevbegarai, Mustafos, Misko sūnaus, žmonai“.

17. Vardas + du priesagos *-овна/-евна* vediniai. Vienas užrašymas (XVII a.). Moteris užrašyta be prievardžių: *Chalima Achmieciowna Szachmancerowna* (14, 314) „Chalima, Achmeto Šachmancero duktė“. Šalia minimas moters sutuoktinis *Roman Reczypowicz* (14, 314), iš kurio asmenvardžių moters asmenvardžiai nesudaryti.

18. Vardas + priesagos *-анка* vedinys + priesagos *-овна/-евна* vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.). Moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Раси Муртозянки Таборовны* (14, 481) „Rasios, Murtozos Taboro dukters“.

19. Vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-иния* vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.). Moteris užrašyta su titulu: *Kniahini Fatma Buczacka Mustafina* (10, 104) „kunigaikštienė Fatma, Mustafos Bučackio žmona“.

Įvardijimas dviem vardais ir dviem šeimos asmenvardžiais. Dviem vardais ir dviem šeimos asmenvardžiais užrašytos dvi moterys (0,4%). XVI a. – viena moteris (0,6%), XVII a. – viena moteris (0,3%).

1. Du vardai + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овна/-евна* vedinys. Vienas užrašymas (XVI a.). Moteris užrašyta su titulu: *кнегини Невбичара Му-*

хинка Ибрагимовая Некгирдевна (13, 438) „kunigaikštienė Nevbičara Muchinka, Ibrahimo žmona, Negirdo duktė“.

2. Du vardai + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.). Moteris užrašyta su dviem prievardžiais: acc. sg. *Iey mosc panią Milkę Channe Dawidowiczownę Baranowską Tuhankę, chorąžankę wdztwa Trockiego tatarską* (14, 488) „jos malonybę ponią Milką Haną, Dovydo sūnaus dukterį, Trakų vaivadijos totorių vėliavininko Tuhana-Baranovskio žmoną“.

Įvardijimas vardu ir trimis šeimos asmenvardžiais. Vardu ir trimis šeimos asmenvardžiais užrašytos 83 moterys (17,4%): XVI a. – 18 (10,1%), XVII a. – 65 (21,9%).

1. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Keturiolika užrašymų (XVI a. – 1, XVII a. – 13). Penkios moterys užrašytos be prievardžių: dat. sg. *Reginie Sulimanownie Husieniowey Aziulewiczowey* (14, 382) „Reginai, Suleimano dukteriai, Huseino, Aziulio sūnaus, žmonai“; gen. sg. *Милоты Хасеневъны теперешней Речытовой Алеевичовой* (14, 336); gen. sg. *Chalimy Mucharemowny Saфарowey Szamowiczowey* (14, 457); *Zela Asanowna Sieyszlamowa Mustaficzowa* (14, 433); *Fatma Chusieynowna Bayratowa Radzypowiczowa* (14, 471). Dviejų paskutinių moterų užrašyti ir sutuoktiniai: *Sieyszlam Mustoficz* (14, 433) ir *Bayrat Radzypowicz* (14, 471). Iš jų įvardijimų sudaryti trečiasis ir ketvirtasis jų žmonių asmenvardis. Trijų moterų nurodyta tautybė (viena iš jų yra valdovo totorė): *татарка Гася Адамовна Алеіова Шамовичова* (14, 484); *Фатма Дзяна-хмедзіовна Романовая Мускевичова, татарка воеводъства Троцкого* (14, 482); acc. sg. *татарку гдрьскую воеводства Менского Кунку Итешовну Михайловую Яндавлетевичовую* (14, 232). Keturios moterys yra kunigaikštienės: dat. sg. *кнегиня Ханце Нировне Абрамовой Ахмеевичовой* (14, 360); dat. sg. *кнегини Сары Ейсичовъны Шунъчулевой Алебердзеевичовой* (14, 390); dat. sg. *книхини Szmuchnie Dawidownie Achmieciowey Tarasowiczowey* (14, 354); dat. sg. *книхини Simuchnie Dawidownie Achmieciowey Tarasowiczowey* (14, 395). Du paskutiniai įvardijimai, matyt, priklauso tai pačiai moteriai – skiriasi tik vardas. Tai turbūt korektūros klaida. Viena moteris užrašyta su dviem prievardžiais: dat. sg. *tatarce Iego krol. msci tegoż woiewodztwa Trockiego kniehini Chawce Nawrownie Abramowey Achmieciowiczowey* (14, 360) „Trakų vaivadijos Jo karališkosios malonybės totorei kunigaikštieni Chavkai, Navro dukteriai, Abramo, Achmeto sūnaus, žmonai“. Viena moteris užrašyta su trimis prievardžiais: *земянка и татарка господарская воеводства Троцкого кнегини Халима Мухаремовна Сафарова Шамовичова* (14, 457) „dvarininkė ir Trakų vaivadijos valdovo totorė kunigaikštienė Chalima, Mucharemo duktė, Safaro, Šamo sūnaus, žmona“.

2. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Dvylika užrašymų (XVI a. – 10, XVII a. – 2). Dvi moterys užrašytos be prievardžių, pvz., *Chalima Achmieciowna Szachmancerowa Szukałowicza* (14, 315) „Chalima, Achmeto duktė, Šachmancero, Šukalo sūnaus, žmona“. Dvi moterys yra kunigaikštienės: *кнегиня Яхута Альдуковна, бывшая Шахманъровоя Абрагимовича* (14, 210); *книхини Hanna Suleymanowna Szach-*

mancerowa Mustaficzka (14, 315). Nurodyta penkių moterų tautybė (keturios iš jų yra valdovo totorės), pvz., acc. sg. *татарку Куньку Итешовну Михайловую Яндовлетевича* (14, 221); gen. sg. *татарки гдрское Фатмы Магметевны Сеит Манцеровое Касимовича* (14, 187); acc. sg. *татарку гдрьскую тогожъ воеводьства Меньского Патьму Богдановъну Ахъметевую Айдаровича* (14, 261). Trijų moterų įvardijimuose yra po du prievardžius: *Айша Алеевна, писаровъна арапская, Абрагимовая с Айсича, татарка гдрьская воеводства Менского* (14, 282) „Minsko vaivadijos valdovo totorė Aiša, Alejaus, arabų raštininko, duktė, Abrahimo, Aisos sūnaus, žmona“; dat. sg. *татарце повету Троцког кнегини Фатме Васковне Махметевой Алымовича* (13, 439) „Trakų pavieto totorei kunigaikštienei Fatmai, Vasko dukteriai, Mahmeto, Alymo sūnaus, žmonai“; *кнегиня Сейтманцерова Касымовича, маршалкова татарская, Фатма Магметевна* (14, 171) „kunigaikštienė totorių maršalkos Seitmancero, Kasimo sūnaus, žmona Fatma, Magmeto duktė“.

3. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Aštuoni užrašymai (XVII a.). Trys moterys užrašytos be prievardžių: *Channa Iankiewiczowna Ibrahimowa Ponizowska* (14, 383) „Hana, Janko sūnaus duktė, Ibrahimio Ponizovskio žmona“; instr. sg. *Фатмою Богушовичовъною Кумоловою Яблоньскою* (14, 415); dat. sg. *Зели Алексъандровичовъне Хасетовой Маковъской* (14, 435). Užrašytos trys kunigaikštienės: *кнегини Channa Iankiewiczowna Ibrahimowa Ponizowska* (14, 393); *Кнегини Chadzia Musikiewiczówna Jakubowa Korycka* (10, 105); *Кнегини Chadzia Azwilewiczówna Dawidowa Talkowska* (10, 105). Viena moteris yra ponia: gen. sg. *pani Hanny Safranowiczowny Mucharemowej Iablonskiey* (14, 358). Viena moteris užrašyta su dviem prievardžiais: *Кнегини Zofia Sienkiewiczówna Aleksandrowa Ulanowa Maluszycka* (10, 105) „kunigaikštienė Zofija, Senko sūnaus duktė, ulono Aleksandro Maluščio žmona“.

4. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-иня* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Keturi užrašymai (XVI a.). Be prievardžių neužrašyta nė vienos moters. Užrašytos dvi kunigaikštienės: gen. sg. *кнегини Селемишьное Умны Обдуловны Булатовича* (14, 77) „kunigaikštienės Umnos, Abdulos dukters, Selemšos, Bulato sūnaus, žmonos“; gen. sg. *кнегини Пацы Бекгимовны Яхиное Давидовича* (14, 228). Viena moteris yra asmens, vardu gen. sg. *Селимиши Яцкокича* (14, 207), žmona: *з жоною Селимишиною Умною Обдуловою Булатовича* (14, 207). Viena moteris užrašyta su dviem prievardžiais: acc. sg. *татарку гдрьскую повету Меньского кнегиню Януху Адамовъну Муступиную Куминовича* (14, 168) „Minsko pavieto valdovo totorę kunigaikštienę Januchą, Adomo dukterį, Mustafos, Kumino sūnaus, žmoną“.

5. Vardas + du *-sk-* tipo priesagos vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Keturi užrašymai (XVII a.). Dvi moterys užrašytos be prievardžių: dat. sg. *Eyszy Murawskiey Dawidowey Pulawskey* (14, 474); *Ewa Krzyczewska Chazbieiowa Iuszynska* (14, 419). Antrosios moters situoktinis vardas *Chazbiey Iuszynski Dawidowicz* (14, 419). Du paskutiniai moters asmenvardžiai (priesagos *-овая/-евая* vedinys ir *-sk-* tipo priesagos vedinys) sudaryti iš situoktinio pirmojo ir antrojo asmenvardžio. Moters antrasis asmenvardis (*-sk-* tipo antroponimas) gali būti sudarytas

iš tėvo asmenvardžio ir turbūt yra mergautinio įvardijimo dalis. Užrašytos dvi kunigaikštienės: *Kniahini Ewa Talkowska Aleksandrowa Łowczycka* (10, 104); *Kniahini Helenia Krzyczyńska Dawidowa Zabłocka* (10, 105).

6. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris yra kunigaikštienė: dat. sg. *kniahini Szazadzy Adamowny Szeysłamowey Murawskiey* (14, 484) „kunigaikštieni Šazadzei, Adomo dukteriai, Šeisłamo Muravskio žmonai“. Viena moteris užrašyta su dviem prievardžiais: dat. sg. *паней Зели Милашевне Давидовой Барановъской, хоружаной татарской* (14, 467) „poniai Zelei, Milošo dukteriai, totorių vėliavininko Dovydo Baranovskio žmonai“. Šalia minimas ir moters sutuoktinis: dat. sg. *Давиду Барановъскому Мурзы Туганскому* (14, 467) „murzai (totorių kunigaikščiui) Dovydui Tuhan-Baranovskiui“.

7. Vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Du užrašymai (XVII a.). Abi moterys yra kunigaikštienės: *кнегини Муруся Яблонска Муслимова Хошаевичова* (14, 375) „kunigaikštienė Murusia, Jablonskio duktė (?), Muslimo, Chošajaus sūnaus, žmona“; dat. sg. *кнегини Maryannie Baranowskiey Kazimierzowey Sienkiewiczowey* (14, 505). Moters sutuoktinis – dat. sg. *Kazimierzowi Sienkiewiczowi* (14, 505). Iš jo asmenvardžių sudaryti du paskutiniai moters asmenvardžiai.

8. Vardas + du *-sk-* tipo priesagos vediniai + priesagos *-иня* vedinys. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris yra užrašyta be prievardžių: dat. sg. *Фатме Яблонской Фурсиной Шолковской* (14, 433) „Fatmai, Jablonskio dukteriai (?), Furso Šolkovskio žmonai“. Minimas ir moters sutuoktinis: dat. sg. *Фурсу Шолковскому* (14, 433). Iš jo asmenvardžių sudaryti du paskutiniai moters asmenvardžiai. Kita moteris yra ponija: gen. sg. *pani Fatmy Reyzowskiey Mustafiney Baranowskiey* (14, 349). Užrašytas ir šios moters sutuoktinis: gen. sg. *Mustafy Baranowskiego* (14, 349). Iš vyro asmenvardžių sudaryti du paskutiniai moters asmenvardžiai.

9. Vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-иня* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Зели Барановской Мустафеной Азюлевичовой* (14, 426) „Zelės, Baranovskio dukters (?), Mustafos, Aziulio sūnaus, žmonos“. Šalia užrašytas ir moters sutuoktinis: dat. sg. *Мустафе Смольскевичу Азюлевичу* (14, 426). Iš jo įvardijimo pirmojo ir trečiojo nario sudaryti du paskutiniai moters asmenvardžiai. Kitas tos pačios moters užrašymas yra su kunigaikštienės titulu: gen. sg. *княгини Зели Барановской Мустафиной Азюлевичовой* (14, 424).

10. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: *Zofya Meierowna Piotrowa Korsakowa* (14, 505) „Zofija, Mejerio duktė, Petro Korsako žmona“. Užrašytas ir šios moters sutuoktinis: *Piotr Sowicz Korsak* (14, 505). Iš jo įvardijimo pirmojo ir trečiojo asmenvardžio sudaryti du paskutiniai žmonos asmenvardžiai. Kita moteris – kunigaikštienė: gen. sg. *кнегини Зели Кушиновъны Ахметювое Судзюдовое* (14, 499). Minimas šios moters sutuoktinis: gen. sg. *князя Ахметя Мустафича Судзюда* (14, 499). Iš jo įvardijimo pirmojo ir trečiojo asmenvardžio sudaryti du paskutiniai moters asmenvardžiai.

11. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Реины Сулемовичовны Хусеевой Азюлевичовой* (14, 395) „Reinos, Sulemo sūnaus dukters, Husėjaus, Aziulio sūnaus, žmonos“. Minimas ir moters sutuoktinis: dat. sg. *Хусею Азюлевицу* (14, 395). Iš jo asmenvardžių sudaryti du paskutiniai moters asmenvardžiai. Kita moteris yra kunigaikštienė: gen. sg. *кнегини Fatmy Aziulewiczowny Iozefowey Sienkiewiczowey* (14, 493).

12. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai iš vyriškojo patronimo. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Хадзи Смолевъны Ейсичовой Тареевичовой* (14, 451) „Chadzios, Smailo dukters, Aisos Tairėjaus sūnaus žmonos“. Šalia užrašytas moters sutuoktinis: gen. sg. *Тачаиа Ейсича Тайреевича* (14, 451). Iš jo įvardijimo antrojo ir trečiojo nario (patronimų) sudaryti žmonos trečiasis ir ketvirtasis asmenvardžiai. Antra moteris – kunigaikštienė: gen. sg. *кнегини Ходзи Айсовны Ризвановичовой Рудзевичовой* (14, 403).

13. Vardas + priesagos *-анка* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Du užrašymai (XVII a.). Abu užrašymai – analogiški vienos moters įvardijimai, pvz., dat. sg. *кнегини Фатме Яблонице Фурсовой Шолковской* (14, 344) „kunigaikštienei Fatmai, Jablonskio (?) dukteriai, Furso Šolkovskio žmonai“. Greta yra moters sutuoktinio įrašas: dat. sg. *князю Фурсу Шолковскому* (14, 345). Iš jo asmenvardžių sudaryti trečiasis ir ketvirtasis moters asmenvardžiai.

14. Vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Du užrašymai (XVII a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: *Fatmie Kublicko Dawydowa Nawrowo* (14, 431) „Fatma, Kublicko duktė (?), Dovydo Navros žmona“. Šalia užrašytas moters sutuoktis: gen. sg. *Dawida Nawre* (14, 431). Iš jo asmenvardžių sudaryti du paskutiniai moters asmenvardžiai. Kita moteris – kunigaikštienė: *Кнегини Ewa Rudnicka Samuelowa Wowkowa* (10, 105).

15. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškasis patronimas + vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys. Vienas užrašymas (XVI a.): *татарка гдрская повету Меньского Ахметеевая Авъдаревич Патъма Минаковна* (14, 199) „Minsko pavieto valdovo totorė Achmeto, Aidaro sūnaus, žmona Patma, Minako duktė“.

16. Vardas + du priesagos *-овна/-евна* vediniai + vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas (XVI a.): *татарка гдрьская воеводъства Менского Патма Богдановна Ахметевна Айдаровича* (14, 268) „Minsko vaivadijos valdovo totorė Patma, Bogdano Achmeto, Aidaro sūnaus, duktė“.

17. Vardas + priesagos *-иня* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas (XVI a.): instr. sg. *кнегинею Невыгарою Мухинною Абрагимовою Никирдовскою* (13, 456) „kunigaikštie Nevigara, Muchos Abrahamo Nekirdovskio žmona“.

18. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *Mariannie Ułanownie Samuelowey Suleymanowiczowey Aziulewiczowey* (14, 456) „Marianai, ulono dukteriai, Samuelio, Suleimano Aziulio sūnaus, žmonai“. Užrašytas ir mo-

ters sutuoktinis: dat. sg. *Samuelowi Suleymanowiczowi Aziulewiczowi* (14, 456). Iš jo asmenvardžių sudaryti trys paskutiniai moters asmenvardžiai.

19. Vardas + du priesagos *-овая/-евая* vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): gen. sg. *Зорки Богдановой Панковой Асановичовой* (14, 327) „Zorkos, Bogdano Panko, Asano sūnaus, žmonos“.

20. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas + vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): gen. sg. *хоружьное татарское Абрагимовое Асановича Неты Карчевское* (14, 309) „totorių vėliauvininko Abrahimo, Asano sūnaus, žmonos Netos, Karčevskio dukters (?)“.

21. Vardas + du priesagos *-овна/-евна* vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *княгиня Шанка Богдановна Исхаковъна Шунелевичова* (14, 353) „kunigaikštienė Šanka, Bogdano Ischako duktė (?), Šunelio anūko [Ischako, Dovydo sūnaus] žmona“. Šalia minimas moters sutuoktinis: *княз Исхак Давидович Шунылевич* (14, 353). Iš jo įvardijimo trečiojo asmenvardžio sudarytas moters ketvirtasis asmenvardis. Gali būti, kad moters įvardijimo trečiasis asmenvardis sudarytas iš jos sutuoktinio vardo. Tuomet jis sudarytas ne su ta priesaga (turėtų būti priesagos vedinys *Исхаковая*).

22. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-иная* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): *Miłosza Dymislamowna Mustafina Kalinowa* (14, 453) „Miloša, Dymislamo duktė, Mustafos Kalinos žmona“.

23. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-иная* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): gen. sg. *pani Rainy Sienkiewiczowny Iachiny Ponizowskiey* (14, 364) „ponios Rainos, Senko sūnaus dukters, Jachjos Ponizovskio žmonos“. Minimas ir moters sutuoktinis: *Jachy Ponizowskiego* (14, 364). Iš jo asmenvardžių sudaryti du paskutiniai moters įvardijimo asmenvardžiai.

24. Vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-иная* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *кнегини Желисе Барановской Мустафиной Азюлевичовой* (14, 366) „kunigaikštenei Želisai, Baranovskio dukteriai (?), Mustafos, Aziulio anūko, žmonai“. Šalia minimas moters sutuoktinis: *Мустафа Смолскевич Азюлевич* (14, 366). Iš jo įvardijimo pirmojo ir trečiojo asmenvardžio sudaryti žmonos įvardijimo du paskutiniai asmenvardžiai.

25. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): acc. sg. *Zielą Uryiazowną Aziulewiczowną Kaszeydarową* (14, 473) „Zielą, Uraišo, Aziulio sūnaus, dukterį, Kašeidaro žmoną“.

26. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo + du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Vienas užrašymas (XVII a.): gen. sg. *pani Fatmy Siulkiewiczowey Chusieynowey Bulatowey* (14, 343) „ponios Fatmos, Siulko sūnaus žmonos (?), Huseino Bulato žmonos“. Užrašytas ir moters sutuoktinis: *Chusein Bulat* (14, 343). Iš jo asmenvardžių sudaryti du paskutiniai moters asmenvardžiai.

27. Vardas + priesagos *-анка* vedinys + priesagos *-иная* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *книгини Fatmie Iabloszczance Fursiney Szolkowskiey* (14, 434) „kunigaikštiei Fatmai, Jablonskio (?) dukteriai, Furso Šolkovskio žmonai“.

28. Vardas + priesagos *-анка* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *Раси Муртозянце Таборовое Рудевичовой* (14, 481) „Rasei, Murtozos dukteriai, Taboro, Rudziaus sūnaus, žmonai“. Šalia minimas moters sutuoktinis: *Abas Rudzewicz* (14, 481). Keista, tačiau ne iš jo vardo sudarytas trečiasis moters asmenvardis gen. sg. *Таборовое*. Galbūt moteris ištekėjusi nebe pirmą kartą ir jos asmenvardis sudarytas iš kito sutuoktinio vardo.

29. Vardas + priesagos *-анка* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Vienas užrašymas (XVII a.): gen. sg. *Милоси Барановицанки Исмайловой Адзикичовой моллиной Кгудзянской, татарки воеводства Троцкого* (14, 486) „Trakų vaivadijos totorės Milosės, Baranovskio (?) dukters, Gudžionių mulos Ismailo Adziko žmonos“.

30. Vardas + du priesagos *-анка* vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *Маруси Фурсянце Калинянце Лембовичовой* (14, 411) „Marusei, Furso Kalinos dukteriai, Lembo anūko [Suleimano, Lemberdėjaus sūnaus] žmonai“. Greta užrašytas moters sutuoktinis: dat. sg. *Сулейману Лемберьдзеевичу Лембовичу* (14, 411). Iš jo įvardijimo trečiojo asmenvardžio sudarytas ketvirtasis žmonos asmenvardis.

31. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + du priesagos *-овая/-евая* vediniai iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *пани [...] кнегини Айши Азюлевичовне бывшой Карецевичовой, а теперешней Сенькевичовой* (14, 370) „poniai kunigaikštiei Aišai, Aziulio sūnaus dukteriai, buvusiai Kareco sūnaus žmonai, dabartinei Senkaus sūnaus žmonai“.

32. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *Raina Sielimowiczowna Chusieyniowa Aziulewiczowa* (14, 503) „Raina, Selimo sūnaus duktė, Huseino, Aziulio sūnaus, žmona“. Užrašytas ir moters sutuoktinis: *Chusieyn Aziulewicz* (14, 503). Iš jo asmenvardžių sudaryti du paskutiniai žmonos asmenvardžiai.

33. Vardas + du priesagos *-овая/-евая* vediniai iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овна/-евна* vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): gen. sg. *княгини [...] Maryanny Iozefowiczowey Heliaszowny Mustaficzowey* (14, 495) „kunigaikštienės Marianos, Elijo dukters, Jozefo sūnaus žmonos ir [kito sutuoktinio] Mustafos sūnaus žmonos“.

34. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *Rayna Mikolaiewna Iasinska Sielimowiczowa* (14, 501) „Raina, Mikolajaus Jasinskio duktė, Selimo sūnaus [Selimo] žmona“. Šalia užrašytas moters sutuoktinis: *Sielim Sielimowicz* (14, 501). Iš jo antrojo asmenvardžio (tėvavardžio) sudarytas žmonos ketvirtasis asmenvardis.

35. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + vyriško vardo galūnės vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): [*Jasza Dżianajówna Ułanowa*] *Szczęśna Jakubowiczowa, chorążyna [tatarska]* (12, 105) „Jaša, Džianajaus duktė, totorių vėliavininko ulono Ščensno, Jokūbo sūnaus, žmona“.

Kiti du įvardijimai (Nr. 36 ir Nr. 37), matyt, tos pačios moters iškreipti užrašymai.

36. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + vyriško vardo galūnės vedinys + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): [*Jasza Dżianajówna Ułanowa*] *Szczęśna Jakubowiczówna, chorążyna tatarska* (12, 104).

37. Vardas + du priesagos *-овая/-евая* vediniai + vyriško vardo galūnės vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): *Jasza Dżianajczowa Ułanowa S[ż]częśna Jakubowiczowa, chorążyna tatarska* (12, 131).

Įvardijimas dviem vardais ir trimis šeimos asmenvardžiais. Dviem vardais ir trimis šeimos asmenvardžiais užrašyta viena moteris (0,2%). Užrašymas iš XVI a. (0,6%).

Priesagos *-овая/-евая* vedinys + du vardai + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овна/-евна* vedinys: *кнегини Ахматовая Когима Гамбатовичовая Зофяя Шейховна* (14, 134) „kunigaikštienė Kogima Zofija, Šeicho duktė, Achmato, Gambato sūnaus, žmona“.

Įvardijimas vardu ir keturiais šeimos asmenvardžiais. Vardu ir keturiais šeimos asmenvardžiais užrašyta 19 moterų (4%): XVI a. – viena moteris (0,6%), XVII a. – 18 moterų (6,1%).

1. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Trys užrašymai (XVII a.). Vienos moters du įvardijimai užrašyti be prievardžių, pvz., *Raina Zacharyiaszowna Szarowiczowna Raczfowa Musiulewiczowa* (14, 424) „Raina, Zacharijo, Šapo sūnaus, duktė, Račifo, Musiulio anūko [Šamo sūnaus], žmona“. Užrašytas ir moters sutuoktinis: *Raczyf Szatowicz Musiulewicz* (14, 424). Iš jo įvardijimo pirmojo ir trečiojo asmenvardžių sudaryti du paskutiniai moters asmenvardžiai. Kita moteris užrašyta su trimis prievardžiais: *княгини Сара Юсовъна Адамовичовъна Яньдавълечова Московичова земянка и татарка его крское млсти воеводства Троцкого* (14, 385) „Trakų vaivadijos Jo karališkosios malonybės totorė, dvarininkė kunigaikštienė Sara, Juso, Adomo sūnaus, duktė, Jandavleto, Mosko sūnaus, žmona“.

2. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + du *-sk-* tipo priesagos vediniai + priesagos *-иня* vedinys. Du vienos moters užrašymai (XVII a.), pvz., dat. sg. *кнегини Айшы Муртозовне Муравской Давидиной Белявской* (14, 325) „kunigaikštienė Aišai, Murtozos Muravskio dukteriai, Dovydo Beliavskio žmonai“. Šalia užrašytas moters sutuoktinis: acc. sg. *Давида Мустафича Белявского* (14, 325). Iš jo įvardijimo pirmojo ir trečiojo asmenvardžio sudaryti du paskutiniai žmonos asmenvardžiai.

3. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + du *-sk-* tipo priesagos vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Du vienos moters užrašymai (XVII a.), pvz., dat. sg.

кнегини Желесе Щасновне Барановской Янушовой Кzielвановской (14, 339) „kunigaikštienėi Želisiai, Ščasno Baranovskio dukteriai, Jonušo Gielvanovskio žmonai“. Minimasi ir moters sutuoktinis: gen. sg. Януша Мустофича Кzielвановског (14, 339). Iš jo įvardijimo pirmojo ir trečiojo asmenvardžio sudaryti du paskutiniai moters įvardijimo asmenvardžiai.

4. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + du priesagos *-овая/-евая* vediniai iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Du vienos moters užrašymai (XVII a.). Moteris užrašyta su skirtingais pavardžiais: *Aisza Aziulewiczowna bywsza Koracewiczowa, a teraznieysza Romanowa Sienkiewiczowa rotmistrowa Ie-o krol. msci kozackiey chorągwi, ziemianka wojewodztwa Trockiego* (14, 372) „Aiša, Aziulio sūnaus duktė, buvusi Karaciejaus sūnaus žmona, o dabar Trakų vaivadijos dvarininkė, Jo karališkosios malonybės kazokų vėliavos rotmistro Romano, Senkaus sūnaus, žmona“; *кнегиня Айша Азюлевичовна бывшая Карацевичова, а теперешняя Романова Сенькевичова, ротмистрова его кор. млсти* (14, 372) „kunigaikštienė Aiša, Aziulio sūnaus duktė, buvusi Karaciejaus sūnaus žmona, o dabar jo karališkosios malonybės rotmistro Romano, Senkaus sūnaus, žmona“.

5. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + du vyriškieji patronimai genityvo linksniu + vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys. Vienas užrašymas (XVI a.): *Асановая Богдановича Хавка [...] Алеевны Минкевича* (14, 178) „Chavka, Alejaus, Minko sūnaus, duktė, Asano, Bogdano sūnaus, žmona“.

6. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): gen. sg. *кнегини Zieluchny Szachmancerowny Żylinskiy Zacharyaszowey Szapowiczowey* (14, 424) „kunigaikštienė Zeliuchnos, Šachmancero Žilinskio dukters, Zacharijo, Šapo sūnaus, žmonos“.

7. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *княгиня Зела Куминовъна Ахъметова Мусътафовичова Судзьдова* (14, 497) „kunigaikštienė Zela, Kumino duktė, Achmeto Sudziudo, Mustafos sūnaus, žmona“.

8. Vardas + du *-sk-* tipo priesagos vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *Реина Тальковъская Хасеновая Селекевичовая Муравъская* (14, 494–495) „Reina, Talkovskio duktė (?), Haseno Muravskio, Seleko sūnaus, žmona“.

9. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo + vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas (XVII a.): *Rasia Suleymanowna Samuelowa Adomowiczowa Tianiewiczza* (14, 411) „Rasia, Suleimano duktė, Samuelio, Adomo sūnaus, Tenio anūko (?), žmona“.

10. Vardas + du priesagos *-овна/-евна* vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *кнегини Marusia Fursianka Kalinianka Suleymanowa Lembowiczowa* (14, 409) „kunigaikštienė Marusia, Furso Kalinos duktė, Suleimano, Lembo anūko [Lemberdiejaus sūnaus], žmona“. Šalia įrašytas moters vyras: *Suleyman Lem-*

berdzieiewicz Lembowicz (14, 409). Iš jo įvardijimo pirmojo ir trečiojo asmenvardžio sudaryti moters įvardijimo du paskutiniai asmenvardžiai.

11. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-анка* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *Fatma Abrahamowna Nawranka Dziunaiowa Bohuszewiczowa* (14, 360) „Fatma, Abrahimo Navros duktė, Dziunajaus, Bogušo sūnaus, žmona“. Greta įrašytas ir moters sutuoktinis: *Dziunay Bohuszewicz* (14, 360). Iš jo asmenvardžių sudaryti du paskutiniai moters įvardijimo asmenvardžiai.

12. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-анка* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): *Aysza Aleksandrowna Sczuczanka Ianuszowa Zabłocka* (14, 453) „Aiša, Aleksandro Šučo duktė, Jonušo Zablockio žmona“.

13. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-анка* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Vienas užrašymas (XVII a.): acc. sg. *Marusie Fursownę Kalinianke Suleymanowę Sobolową* (14, 453) „Marusią, Furso Kalinos dukterį, Suleimano Sobolio žmoną“.

14. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-иня* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *paniey Zielichy Szczęsnownie Baranowskiey Mustafiney Aziulewiczowey* (14, 366) „poniai Zielichai, Ščensno Baranovskio dukteriai, Mustafos, Aziulio sūnaus, dukteriai“.

Įvardijimas vardu ir penkiais šeimos asmenvardžiais. Vardu ir penkiais šeimos asmenvardžiais užrašyta 10 moterų (2,1%): XVI a. – 2 moterys (1,1%), XVII a. – 8 moterys (2,7%).

1. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai + du vyriškieji patronimai genityvo linksniu. Du užrašymai (XVI a.). Viena moteris užrašyta be prievardžių: *Егання Богдановна, бывшая Абрьимовая Юхновича, а теперешняя Мукушовая Юнусовича* (14, 210) „Johana, Bogdano duktė, buvusi Abrahimo, Juchno sūnaus, žmona, o dabar Mukušo, Junuso sūnaus, žmona“. Kita moteris yra kunigaikštienė: gen. sg. *кнегини Яхуты Альдуковны, бывшее Шахманъцъровое Абрагимовича, а теперешнее Асановое Алеевича* (14, 214).

2. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-иня* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai iš vyriškojo patronimo. Du tos pačios moters užrašymai (XVII a.). Vieną kartą moteris užrašyta be prievardžio: dat. sg. *Зели Урьяшовне Азюлевичовне Яхшией Мустафичовой Кашейдаровичовой* (14, 445) „Zelei, Uriašo, Aziulio sūnaus, dukteriai, Jachjos, Mustafos Kašeidaro sūnaus, žmonai“. Kitas moters užrašymas – su luomo nuoroda: dat. sg. *кнегини Зели Урьяшовне Азюлевичовне Яхиной Мустафичовой Кашейдаровичовой* (14, 475).

3. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai + du priesagos *-овая/-евая* vediniai iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *Pačia Alejewna, przeszła Opazowa Astejewiczowa a potem Józefowa Januszewiczowa* (12, 127) „Pačia (Fatma), Alejaus duktė, buvusi Opazo, Asiejaus sūnaus, žmona, o po to Juzefo, Jonušo sūnaus, žmona“.

4. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *Рася Гелишиовна бывша Янушова Заголская, а теперешня Хусейнова Смолскевичова* (14, 490) „Rasia, Elijo duktė, buvusi Jonušo Zagolskio žmona, o dabar Huseino, Smolskio sūnaus, žmona“.

5. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + trys priesagos *-овая/-евая* vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *Хава Тамовъна, бывшая Даудовая Танърыберъдеева, а теперешня Хусейновая Алеевичовая татарька гдрьская воеводства Троцкого* (14, 335) „Trakų vaivadijos valdovo totorė Chava, Tamo duktė, buvusi Daudo Tanryberdėjaus žmona, o dabar Huseino, Alejaus sūnaus, žmona“.

6. Vardas + du priesagos *-овна/-евна* vediniai + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *кнегини Яси Ахметеевне Мушовне Мустафеювой Абрагимовичовой Кулаковской* (14, 319) „kunigaikštienė Jasei, Achmeto Mušo dukteriai, Mustafos Kulakovskio, Abrahimo sūnaus, žmonai“. Greita užrašytas moters sutuoktinis: gen. sg. *князя Мустафы Абрагимовича Кулаковского* (14, 319). Iš jo įvardijimo asmenvardžių sudaryti trys paskutiniai moters įvardijimo asmenvardžiai.

7. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-иня* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai iš vyriškojo patronimo + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): *Рахма Хасиновна Ибрагимова Муртазимовичова, а теперешня Томашова такъже Муртазимовичова* (14, 489) „Rachma, Hasino duktė, Ibrahimio, Murtazos sūnaus, žmona, o dabar Tomo, taip pat Murtazos sūnaus, žmona“.

8. Vardas + priesagos *-анка* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai + du priesagos *-иня* vediniai. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *pani Alsze Suszczulance, bywszey Ianowey Korewinyey, а teraznieyszey Ierzyney Gintowowey* (14, 489) „poniai Alšai, Suščulo dukteriai, buvusiai Jono Kareivos žmonai, o dabar Jurgio Gintauto žmonai“.

Įvardijimas vardu ir šešiais šeimos asmenvardžiais. Vardu ir šešiais šeimos asmenvardžiais užrašytos 4 moterys (0,8%) – visos XVII a. (1,3%).

1. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas + priesagos *-иня* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas (XVII a.): *кнегини Зелиха Щасновъна Барановска бывша Янушова Ейдаровича теперешня Мустафина Азюлевичова* (14, 367) „kunigaikštienė Zelicha, Ščanso Baranovskio duktė, buvusi Jonušo, Eidaro sūnaus, žmona, dabar Mustafos, Aziulio sūnaus, žmona“.

2. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + priesagos *-овна/-евна* vedinys iš vyriškojo patronimo + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo + priesagos *-иня* vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): dat. sg. *кнегини Ходзи Алеевне Кулзимановичовне Талковской Алеевой Янушевичовой Калинной* (14, 323) „kunigaikštienė Chodzei, Alejaus Talkovskio, Kulzimana sūnaus, dukteriai, Alejaus Kalinos,

Jonušo sūnaus, žmonai“. Šalia užrašytas moters sutuoktinis: gen. sg. князя Алея Янушевича Калины (14, 323). Iš jo įvardijimo asmenvardžių sudaryti trys paskutiniai žonos įvardijimo asmenvardžiai.

3. Vardas + priesagos *-овна/-евна* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai iš vyriškojo patronimo + priesagos *-иния* vedinys. Vienas užrašymas (XVII a.): *Zelicha Sczespownna Baranowska, bywsza Ianuszowa Eūдаровичова, teraznieysza Mustafina Aziulewiczowa małżąka, ziemianka I. K. msci wdztwa Trockiego* (14, 367) „Trakų vaivadijos Jo karališkosios malonybės dvarininkė Zelicka, Ščensno Baranovskio dukterė, buvusi Jonušo, Eidaro sūnaus, žmona, dabar Mustafos, Aziulio sūnaus, žmona“.

4. Vardas + trys priesagos *-овна/-евна* vediniai + *-sk-* tipo priesagos vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Vienas užrašymas (XVII a.): instr. sg. *с татаркою грскою воеводства Троцкого кнегиню Хадзею Алевою Талковскою Кульзимановною Хадзеевною Алевою Калиновою* (14, 327) „su Trakų vaivadijos valdovo totore kunigaikštienė Chadze, Alejaus Kulzimano Chadzio (?) Talkovskio dukteria, Alejaus Kalinos žmona“.

Įvardijimas dviem vardais ir aštuoniais šeimos asmenvardžiais. Dviem vardais ir aštuoniais šeimos asmenvardžiais užrašyta viena moteris (0,2%). Įvardijimas iš XVI a. (0,6%).

Du priesagos *-овая/-евая* vediniai + vyriškojo patronimo genityvas + du vardai + keturi priesagos *-овна/-евна* vediniai + vyriškojo patronimo nominatyvas: dat. sg. *Осановой Усейновича Хади Енихановънь Шабановне Мамтековой Габьлевич, Нусце Енихавне Шабановне* (14, 67) „Asano, Useino sūnaus, žmonai Chadei, Janichano Šabano dukteriai, buvusiai Mamteko, Gabilo sūnaus, žmonai Nuskai, Jenichano Šabano dukteriai“. Moteris turėjo du vardus. Šalia užrašytas dabartinis moters sutuoktinis: dat. sg. *Асану Усейновичу Идаровичу* (14, 67). Iš jo įvardijimo dviejų pirmųjų asmenvardžių sudaryti du pirmieji žonos įvardijimo asmenvardžiai.

IŠVADOS

1. XVI–XVII a. funkcionavo slaviška Lietuvos totorių moterų įvardijimo sistema, kurią galima apibūdinti kaip negriežtą standartą.

2. 476 moterų įvardijimai (XVI a. – 179, XVII a. – 297) pagal juos sudarančių asmenvardžių skaičių ir rūšį suskirstyti į 113 įvardijimo būdų (XVI a. – 28, XVII a. – 97). Trumpieji įvardijimai, jungdamiesi tarpusavyje, sudaro vidutinio ilgumo įvardijimus, o šie savo ruožtu įeina į ilguosius įvardijimus. Ir atvirkščiai: ilguosius įvardijimus galima išskaidyti į vidutinio ilgumo ir trumpuosius.

3. Pagal šeimos asmenvardžių ir vardų santykį įvardijimus galima suskirstyti į tris tipus: a) be šeimos asmenvardžių, b) vien iš šeimos asmenvardžių, c) mišrųjį.

4. Pagal asmenvardžių išsidėstymą įvardijimus galima suskirstyti į turinčius asmenvardžių išsidėstymo variantų ir jų neturinčius.

5. Kiekvienas įvardijimas gali turėti arba neturėti prievardžių (įvardijimus paaiškinančių bendrinių žodžių)*.

Gauta 2004 03 05

* Nuoširdžiai dėkoju istorikei habil. dr. Tamarai Bairašauskaitei už pagalbą.

ŠALTINIAI

1. *Lietuvos Metrika*. Kn. Nr. 10 (1440–1523). Užrašymų kn. 10. Vilnius, 1997.
2. *Lietuvos Metrika*. Kn. Nr. 12 (1522–1529). Užrašymų kn. 12. Vilnius, 2001.
3. *Lietuvos Metrika*. Kn. Nr. 51 (1566–1574). Užrašymų kn. 51. Vilnius, 2000.
4. *Lietuvos Metrika*. Kn. Nr. 224 (1522–1530). 4-oji Teismų bylų knyga. Vilnius, 1997.
5. *Lietuvos Metrika*. Kn. Nr. 225 (1528–1547). 6-oji Teismų bylų knyga. Vilnius, 1995.
6. *Lietuvos Metrika*. Kn. Nr. 227 (1533–1535). 8-oji Teismų bylų knyga. Vilnius, 1999.
7. *Lietuvos Metrika*. Kn. Nr. 230 (1542). 11-oji Teismų bylų knyga. Vilnius, 2001.
8. *Metryka Litewska*. Rejestrzy podymnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Województwo wilenskie 1690 r. Warszawa, 1989.
9. *Metryka Litewska*. Rejestrzy podymnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Województwo trockie 1690 r. Warszawa, 2000.
10. *Metryka Litewska*. Rejestrzy podymnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Województwo nowogródzkie 1690 r. Warszawa, 2002.
11. *Литовская Метрика*. Ч. III: Книги Публичныхъ Дѣлъ. Переписи войска литовскаго. Пг., 1915.
12. Borawski P., Sienkiewicz W., Wasilewski T. Rewizja dóbr Tatarskich 1631 r. (sumariusz i wypisy). *Acta Baltico-Slavica*. Wrocław etc., 1991. T. XX.
13. *Акты, издаваемые виленскою комиссією для разбора древнихъ актов*. Т. 30: Акты Трокскаго подкаморскаго суда за 1585–1613 годы. Вильна, 1904.
14. *Акты, издаваемые Виленскою комиссією для разбора древнихъ актов*. Т. 31: Акты о литовскихъ татарахъ. Вильна, 1906.

Literatūra

- Čirūnaitė J. Vienanaris LDK moterų įvardijimas 16–17 a. *Edukologija, kalbotyra, literatūrologija*. Vilnius, 1997. 271–273.
- Čirūnaitė J. Dvinaris LDK moterų įvardijimas 16–17 a. *Lietuvos mokykla: praeitis dabartis ateitis*. Klaipėda, 1997. 120–122.
- Čirūnaitė J. Populiariausi 16–17 a. moterų įvardijimo būdai. *Įvairių tipų tekstų/diskursų aspektai* (kalba, literatūra, didaktika), Kaunas, 1997. 41–47.
- Čirūnaitė J. Moterų įvardijimas 1528 m. LDK kariuomenės sąrašė. *Įvairių tipų teksto/diskurso pragmatiniai faktoriai*. Vilnius, 1997. 5–10.
- Čirūnaitė J. Moterų įvardijimo standartai kai kuriuose XVI–XVII a. LDK dokumentuose. *Lituanistica*. 1998. Nr. 2(34). 88–97.
- Čirūnaitė J. Baltiški LDK kariuomenės dokumentų antroponimai. *Darbai ir Dienos*. 1999. Nr. 10(19). 69–78.
- Čirūnaitė J. Moterų įvardijimas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės dokumentuose (daktaro disertacijos santrauka). Kaunas, 2000.
- Čirūnaitė J. Žemaičių įvardijimas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės dokumentuose. *Lituanistica*. 2002. Nr. 2(50). 37–52.
- Čirūnaitė J. Lietuvos totorių pavardžių formavimasis XV–XVII a. *Baltistica*. 2001. T. XXXVI(2). 299–306.
- Čirūnaitė J. Voluiniečių įvardijimas LDK kariuomenės dokumentuose. *Žmogus kalbos erdvėje*. Kaunas, 2002. 2. 24–29.
- Čirūnaitė J. Totorių įvardijimas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės dokumentuose. *Lituanistica*. 2003. Nr. 1(53). 37–52.
- Dziadulewicz S. *Herbarz rodzin tatarskich w Polsce*. Warszawa, 1986.
- Kričinskis S. *Lietuvos totoriai*. Vilnius, 1993.

- Maciejauskienė V. Moterų įvardijimas XVI–XVIII a. dokumentuose. *Kalbos kultūra*. 1980. Nr. 38. 81–89.
- Maciejauskienė V. *Lietuvių pavardžių susidarymas*. Vilnius, 1991.
- Maciejauskienė V. Moterų įvardijimas XIX a. istorijos šaltiniuose. *Lietuvių kalbotyros klausimai*. 1999. T. XLI. 108–144.
- Ramonienė M. Vakarų ir Vidurio Lietuvos moterų antroponimai XVIII a. pabaigoje. *Kalbotyra*. 1985. T. 36(1). 54–62.
- Salys A. Krikštavardžiai. *Raštai*. Roma, 1983. T. 2.
- Salys A. Asmenvardžiai. Lietuviškoji enciklopedija. Kaunas, 1933. T. 1.
- Skardžius P. XVI amžiaus lietuvių asmenvardžiai. *Rinktiniai raštai*. Vilnius, 1998. T. 4.
- Szynkiewicz J. 1986. Tłumaczenia słów i nazw orientalistycznych. S. Dziadulewicz. Op. cit.
- Zakrzewski A. B. Niektóre aspekty położenia kulturalnego Tatarów litewskich w XVI–XVIII w. *Wilno-Wileńszczyzna jako krajobraz i środowisko wielu kultur*. Białystok, 1992.
- Zinkevičius Z. *Lietuvių antroponimika*. Vilnius, 1977.

Jūratė Čirūnaitė

WAYS OF NAMING LITHUANIAN TARTAR WOMEN IN THE 16TH–17TH CENTURIES

S u m m a r y

1. In the 16th–17th c. there functioned a Slavonic system of naming Lithuanian Tartar women. This was not a strict standard.
2. 476 women's namings (179 from the 16th and 297 from the 17th c.) are divided into 113 groups according to the number and kind of constituents (28 and 97, respectively).
Shorter names, combined, make up name of average length, the latter, in their turn, form the long ones.
The process can occur in reverse order, too.
3. All personal names were divided into three types depending on the relationship between family members, namings and first names. They are as follows:
 - a) personal names not including family members' names
 - b) personal names including only family members' names
 - c) mixed type.
4. According to the arrangement of the constituents, personal names can be divided into those having variations of arrangement and the ones not having these characteristics.
5. The naming can include common words (explaining and expanding the naming) or may be characterised as lacking such constituents.